

Giriş Tarihi: 28.5.2018

Selim İleri: Türkiye en doğrusunu yapıyor

TUBA KALÇIK

ABONE OL

Google News

Edebiyatçı **Selim İleri**, **Cumhurbaşkanı Erdoğan**'ın yerli ve milli değerlere verdiği önemi desteklediğini söyledi: "Edebiyatta da milli ve yerli olmak şart. Bizi var eden toprağa saygımız olmalı, yerli olmazsak hep taklitte kalırız"

Türk edebiyatının yaşayan efsanelerinden **Selim İleri**, GÜNAYDIN için çok özel açıklamalarda bulundu. Darbe dönemlerinin Türkiye için yıkım olduğunu belirten ünlü edebiyatçı, "70 yaşına yaklaşırken **15 Temmuz**'u yaşanabilecek en büyük facia olarak görüyorum" dedi.

Sizin için 'Türk edebiyatının yaşayan hafızası' tanımlaması yapılıyor. Geçmişle bağı koparmayan ve bunu eserlerine yansıtan bir edebiyatçısınız...

Geçmiş bilmeden geleceğe yol almanın imkansız olduğuna inanan biriyim. Sadece toplumsal olaylar açısından değil; edebi değerlerimiz açısından da bunun gereklilik olduğunu düşünüyorum. Şunu da belirtmek isterim ki; güncelle yetinen, güncelin sunduğuyla idare eden, sunulanın altını kazımayan, araştırma yapmayan bir okur kitlesi oluştu Türkiye'de ne yazık ki. Beni yıllardır takip eden okur kitlemi bunun dışında tutuyorum.

Onlara 50 yıllık ödenmeyecek bir gönül borcum var.

İstanbul'u anlatan birçok roman yazdınız. Sizin için İstanbul'u farklı kılan nedir?

İstanbul, her şeyden önce doğup büyüdüğüm, en çok bildiğim ve vakit geçirdiğim şehir. İstanbul'u çok seviyorum. Şimdi bazıları eleştiriyor, 'İstanbul şöyle oldu, böyle oldu' diye ama ben böyle olumsuz yaklaşmanın da doğru olmadığını düşünüyorum.

Yapıcı olmamız gerekiyor. İstanbul'da çok iyi restorasyonlar yapılıyor. Özellikle cami restorasyonlarını fevkalade başarılı buluyorum.

Nusretiye Camii ve Sokullu Camii çok iyi restore edildi. İstanbul, gerçekten çok özel bir şehir; dünyanın üç büyük tarihi kentinden biri. Doğu ve Batı'nın yan yana olması İstanbul'u farklı kılıyor. Doğu-Batı sentezini kaybetmemesi çok önemli.

DOSTOYEVSKİ GİBİ YAZARLARIMIZ VAR

Geniş ve zengin bir içeriğe sahip edebiyatımız sizce uluslararası alanda yeterince ilgi görüyor mu?

Görmüyor ne yazık ki. Bu durum bugünün meselesi değil; kökleri çok daha eskiye dayanıyor. Cumhuriyet döneminden itibaren sadece Batı'da değil, Türkiye'de de çok ilgi görmedi Türk edebiyatı. Okullardaki müfredatlarda Türk edebiyatı; sadece yazarların belli eserleri, doğum ve ölüm yılları

üzerinden veriliyor. Edebiyatımız bugünle ilişkilendirilerek, edebi eseri yaşatarak sunulmalı. Uluslararası alanda da Türk edebiyatımız yeterince tanınmıyor. Aslında yazarlarımızın uluslararası alanda tanınması da çok önemli bir şey değil. Önemli olan bizim kendi yazarlarımızı yeterince tanımamız.

Mesela Rus edebiyatından bir Dostoyevski, bir Tolstoy çıkmış. Türk edebiyatında da bu çapta iyi olan yazarlarımız var ama önce biz küçümsemişiz onları. Sami Paşazade Sezai diye bir edebiyatçımız var. Tek bir roman yazmış, adı 'Sergüzeşt'. Çok önemli bir roman edebiyatımız açısından ama bugün ölmüş yazarlarımız ve benden başka kimsenin sahiplendiği yok. Dostoyevski gibi değerli yazarlarımız var ama bunlar gün yüzüne çıkmıyor.

Siz eserlerinizde yaşadığımız toprağın tarihine, kültürüne vefa gösteren bir yazarsınız. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ifadesiyle 'yerli ve milli değerlere' sahip çıkan bir edebiyatçısınız.

Edebiyatta milli ve yerli olmanın şart olduğunu düşünüyorum. Birincisi, vicdan borcu olarak görüyorum milli ve yerli olmayı.

Bizi var eden toprağa olan saygımızdan dolayı bu duyguları taşımalıyız. İkincisi de, yerli olmazsanız hep taklitte kalırsınız.

Mesela [Ahmet Hamdi Tanpınar](#), yerli ve milli bir yazar. Tamamen yaşadığı toprağın değerlerinden yola çıkarak bir yere varmış ama bunu yaparken Batı'yı da yadsımamış.

Ben de milli ve yerli olmaya özen gösteren bir edebiyatçıyım. Yerli olmadığınız zaman kendi edebiyatınızın bir bireyi olamazsınız.

Yerlilik bizde çok horlandı ama ne olursa olsun yerli edebiyat kalıcı oldu. Nasıl ki diğer ülkelerdeki edebiyatçılar kendi kültürel değerlerinden yola çıkarak hikayeler yazıyorsa, biz de öyle yapmalıyız. Mesela biz Rus insanını, onların kültürlerini Dostoyevski'nin romanlarından kavırıyorsak, dünya da Türk insanının değerlerini, kültürünü bizim edebiyatçılarımızdan öğrenmeli.

NOBEL ÖDÜLÜ'NÜ ÖNEMSEMİYORUM

SABAH gazetesinin düzenlediği Sabah Yıldızı Kültür ve Sanat Ödülleri'nde edebiyat jürisi başkanıydınız. Bu sene ilki düzenlenen ödül törenini siz nasıl buldunuz?

Çok güzel bir geceydi. SABAH gazetesinin bu özel gecesine emek veren herkese çok teşekkür ederim. Biz jüri olarak oy birliği ile verdik ödülleri. Ödüllerimiz çok değerli isimlere verildi. Edebiyat dışında verilen ödüllere baktığımızda en çok şu dikkatimi çekti; her kesimden ve görüşten değerleri öne çıkarma çabası gördüm. Bu çok önemliydi bence.

Bu denli birikimli ve derin edebiyatçılarımız olmasına rağmen bugüne kadar sadece bir yazarımız Nobel Ödülü'nü aldı. Siz bu durumu nasıl yorumluyorsunuz?

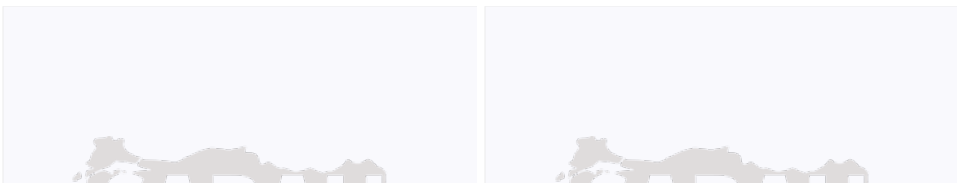
[Nobel Ödülü](#)'nü hiçbir zaman önemsemedim.

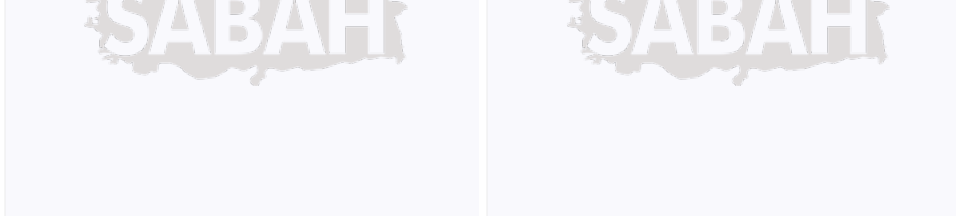
Yaşarken Nobel alamamış dünyaca ünlü çok önemli edebiyatçı var; Virginia Woolf gibi. Ama Orhan Pamuk aldı diye onun aleyhine yapılanları da hiçbir zaman tasvip etmedim.

Dünyanın içinden geçtiği bu sancılı ve zorlu süreçte Türkiye olarak birlik ve beraberliğimizi korumanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Katılıyor musunuz buna?

Bir edebiyatçı olarak, sanatın birleştirici gücü olduğuna inanıyorum. Sanatın bu gücünden daha fazla yararlanmamız gerektiğini düşünüyorum. Hem toplumsal, hem de siyasal alanda yapıcı olmalıyız. Siyasi uçlardan hayatım boyunca hoşlanmamış biriyim. Darbe dönemleri Türkiye için yıkım olmuştur; bunun bizzat şahidiyim.

Mesela darbenin yıkıcı yüzüyle ilk defa 27 Mayıs'ta çocukken, ilkokula giderken karşılaşmıştım.

Darbeden iki gün sonra okula giderken sokak boyacısına ayakkabımı boyatırken adamın ağladığını gördüm. Ben niye ağladığını anlayamadım ilk önce.

Sonra anladım ki Namık Gedik'in intihar etmesinden dolayı ağlıyormuş. Benim darbenin acımasız yüzüyle ilk temasım da o gün olmuştu. Darbeler, demokrasimize çok şey kaybettirdi, Türkiye'ye yıkımdan başka hiçbir şey getirmedi.

SOL, HALKLA BÜTÜNLEŞEMEDİĞİ İÇİN BAŞARILI OLAMADI

Sol gelenekten gelen biri olarak, dünyada solun uygulamalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Solomon Volkov'un '20. Yüzyıl Rus Kültür Tarihi' kitabını okudum. Stalin döneminde edebiyatçıların çektiği acıları anlatıyor kitap.

Bunu okumak bile bir edebiyatçı olarak beni derinden etkiledi. Gençlik yıllarımızda Stalin'in bu uygulamalarının farkında değildik. Sosyalizmin, insanlara iyilik ve eşitlik getireceğine inanıyorduk.

Ama gördük ki; Rusya'da şiddet sistemi kurulmuş, insanlar büyük zulüm görmüş.

Gerçekten insanlık adına korkunç bir tablo. Bu da bana çok acı verdi. Yeryüzü tarihinin en işkenceli sahneleri yaşanmış Stalin döneminde.

Dünyada sol neden başarılı olamadı?

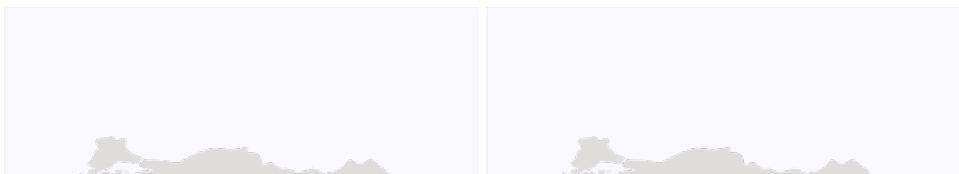

Geçen gün okuduğum bir kitapta Fransız yazar Marguerite Duras ile yapılan bir söyleşi vardı.

Duras şöyle diyor: 'Solun niyeti iyiydi fakat toplumla hiçbir zaman birleşemedi. Egosu yüksekti, bu yüzden de halka hep yukarıdan baktı.' Ben de bu görüşe katılıyorum. Vâdettikleri iyiydi ama dünyada sol, halka bütünleşemediği için başarılı olamadı.

DARBE GİRİŞİMİ BAŞARILI OLSAYDI TÜRKİYE MAHVOLURDU

15 Temmuz'daki darbe girişimine yönelik düşüncelerinizi alabilir miyim?

70 yaşına yaklaşırken yaşanabilecek en büyük facia olarak görüyorum 15 Temmuz'u. Allah bizi ve ülkemizi korudu. FETÖ, akıl almaz bir yapılanma ile devlete sızmış. 15 Temmuz darbe girişimi başarılı olsaydı Türkiye mahvolurdu, büyük bir yıkım yaşardı. Hep birlikte o acı geceyi atlattık. Birlik, beraberlik ve barış içinde yaşamamız ülkemizin geleceği için çok önemli. 15 Temmuz, toplumsal birlik ve beraberliğin ne kadar önemli olduğunu bize bir kez daha gösterdi.

TÜRKİYE DOĞRUSUNU YAPIYOR

Amerika'nın Kudüs'te büyükelçilik açmasını ve Gazze'deki İsrail katliamını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Çok acı bir tablo gerçekten.

Yaşananlara inanamıyorum hâlâ. 21'inci yüzyılda dünya sanatı tüm insanlığın acılarını sinemada, tiyatrodada, edebiyatta bu kadar işlemişken, her geçen gün dünya bu acıların daha beterini yaşar hale geldi. Bu durumu da büyük bir umutsuzluk olarak görüyorum.

Umarım Amerika da bölgede daha bilinçli ve farklı bir tutum gösterir.

Türkiye, Amerika'nın ve İsrail'in bölgede yaptıklarına en sert tepkiyi gösteren ülke oldu. Bu açıdan Türkiye'nin izlediği politikayı nasıl buluyorsunuz?

Türkiye en doğrusunu yapıyor. İsrail'in yanında duracak değiliz. Uluslararası kamuoyunun da Türkiye'nin İsrail'e yönelik izlediği politikaya destek olması gerekiyor.

